

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Lotta Sahlin Skoog

010-2244667

Rapport
2020-06-04

Diarienummer
503-7765-2020

Sida
1(16)

Miljöskyddsnamnden i
Alingsås kommun
441 81 Alingsås
miljo@alingsas.se

Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen hos Alingsås kommun

Länsstyrelsen genomförde den 1 april 2020 en uppföljning av miljöbalkstillsynen i Alingsås kommun. Bifogad rapport visar resultatet av denna uppföljning.

Länsstyrelsen bedömning

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande *positiva förhållanden*:

- Miljöskyddsnamnden uppfyller lagstiftningens krav enligt miljötillsynsförordningen. Den bedriver en väl fungerande verksamhet.
- Både den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen säkerställer en oberoende tillsyn när det gäller beslut rörande kommunala verksamheter. Rutiner finns för hur förtroendevalda och tjänstemän ska agera vid eventuellt jäv.
- Miljöskyddsnamnden har budgetansvar för verksamheten och kan begära medel för den verksamhet de ansvarar för.
- De granskade besluten är fattade med rätt befogenheter. Delegationsordningen uppdateras regelbundet.
- Namnden har tillgång till erfaren, kompetent och engagerad personal. Det finns relevant kompetens för tillsynsuppdraget och en plan för kompetensutveckling.
- Miljöskyddsnamnden uppfyller bestämmelserna avseende register, behovsutredning och tillsynsplan. Namnden följer upp och utvärderar sin tillsynsverksamhet regelbundet.
- Namnden bedriver en välfungerande tillsyn, präglad av samsyn och god kvalitet. Namnden klarar till stor del att genomföra den planerade tillsynen. Tillsyn bedrivs regelbundet vid samtliga objekt med fast tillsynsavgift.
- Det finns relevant kompetens för tillsynsuppdraget och en plan för kompetensutveckling.

- Kostnadstäckningen genom avgifter är godtagbar.
- Nämnden bedriver den tillsyn som krävs vid de av Länsstyrelsen överlåtna objekten (B-objekt).
- Tillsyn av övriga miljöskyddsobjekt, hälsoskyddsobjekt samt små avlopp bedrivs med god kvalitet och på ett strukturerat sätt.
- Nämnden fattar de beslut om förelägganden och förbud som krävs för att lagstiftningen ska uppfyllas.
- Nämnden har rutiner för vanliga ärendegrupper. Ärenden ackumuleras inte om det inte finns särskilda skäl. Ett arbete bedrivs för att uppnå samsyn i tillsynen, genom enhetliga processer, rutiner och mallar.

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande *brister och risker* som nämnden och kommunen bör beakta:

- I nuläget saknas tydliga lokala beslutade mål för verksamheten. Dock pågår ett arbete med att ta fram nya kommunala mål utifrån Agenda 2030.
- Det råder en viss resursbrist för miljöbalkstillsynen.

Länsstyrelsen lämnar följande *rekommendationer*:

- Nuvarande organisationsform bör värnas även i framtiden för att undvika risk för jäv och olämplig påverkan i myndighetsutövningen.
- Det är viktigt att miljöskyddsnämnden även framöver har budgetansvar för verksamheten och kan begära medel för den verksamhet de ansvarar för.
- Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra det tydligare i styr-dokumenterna vilka mål som gäller för tillsynsverksamheten och vilka insatser som därför behöver genomföras. Samstämmigheten mellan behovsutredning och tillsynsplan behöver förbättras så att det tydligare går att se vad som prioriteras, vilken tillsyn som inte kan genomföras och vilka konsekvenser det får.
- Kommunen bör fortsätta värna om den goda arbetsmiljön och den personal som finns tillgänglig.
- Miljöbalkstaxan bör ses över så att timavgiften motsvarar kostnaden.
- Förvaltningen bör se över rutinerna för när timdebitering ska ske som en följd av inkomna klagomål. Det finns idag en skillnad i hur de olika teamen debiterar för genomfört arbete.
- Uppföljningen bör utvecklas så att det blir tydligare vilken tillsyn som genomförts och vilken tillsyn som eventuellt inte hunnits med och vad det får för konsekvenser.
- Det är viktigt att kommunen avsätter resurser för uppföljning av de ärenden som påbörjats, t ex rörande små avlopp.

- Förvaltningen behöver sträva efter större enhetlighet mellan mallar och rutiner för de olika teamen och för olika ärendegrupper.
- Det behöver vara tydligt för verksamhetsutövaren vad som är ett överklagningsbart beslut och vad som är en tillsynsrapport. En tillsynsrapport kan inte överklagas och ska därför inte innehålla några krav.

Önskemål om yttrande och återrapportering

Länsstyrelsen anser att kommunen i form av ansvarig nämnd och kommunledning bör arbeta för att förbättra verksamheten i de fall där vi framfört synpunkter och att följande ska rapporteras *senast den 1 januari 2020*.

1. Länsstyrelsen önskar ta del av behovsutredning och tillsynsplan för 2021.
2. Länsstyrelsen önskar ta del av en uppdaterad taxa för tillsyn enligt miljöbalken.
3. Hur nämnd och förvaltning ställer sig till Länsstyrelsens noterade brister och rekommendationer enligt ovan.

Detta utlåtande samt bifogad rapport har upprättats av Lotta Sahlin Skoog och Lotta Wiik. I den slutliga beredningen har även enhetschef Åsa Wilske deltagit.

Åsa Wilske

Lotta Sahlin Skoog

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga: Rapport från Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Alingsås kommun

Rapport från Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Alingsås kommun

Länsstyrelsen genomförde den 1 april 2020 en uppföljning av miljöbalkstillsynen i Alingsås kommun.

Syftet med uppföljningen

Syfte med uppföljningen av kommunen är att bedöma om den operativa tillsynen genomförs enligt miljöbalken (MB) och att de krav som anges i miljötillsynsförordningen (MTF) uppfylls. Målet är en effektiv, rättssäker och likvärdig operativ tillsyn i hela landet. Miljönämnden är ansvarig för att kraven i lagstiftningen är uppfyllda.

Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning i länet. I begreppet ”tillsynsvägledning” ingår uppföljning och utvärdering av den operativa tillsynen. Detta framgår av 3 kap 16 § och 1 kap 3 § miljötillsynsförordningen.

Vid uppföljningen granskas planeringen av tillsynen utifrån miljötillsynsförordningens regler, de organisatoriska förutsättningarna att genomföra en oberoende tillsyn samt det praktiska genomförandet av tillsynen.

Uppföljningen utgår från tre huvudfrågor:

1. Finns en planerad verksamhet?
2. Följs planen? Hur utförs det praktiska arbetet och ger det resultat?
3. Är den planerade verksamheten och resultatet ändamålsenliga för att uppfylla lagkraven?

Deltagare

Vid uppföljningsbesöket deltog följande personer från Alingsås kommun:

- Maria Jacobsson, förvaltningschef, Miljöskyddskontoret
- Marie Berghult, avdelningschef, Miljöskyddskontoret
- Charlotta Larsson, inspektör miljöskydd
- Ulrika Pettersson, inspektör miljöskydd
- Sture Alexandersson, inspektör hälsoskydd
- Thomas Lenberg, inspektör små avlopp

Från länsstyrelsen deltog:

- Lotta Sahlin Skoog, länsmiljöingenjör, Miljöskyddsavdelningen
- Lotta Wiik, länsmiljöingenjör, Miljöskyddsavdelningen

Genomförande

Uppföljningsbesöket bestod av intervjuer och dokumentgranskning

Under besöket granskades följande områden:

- Organisation, nämnd, samordning, opartiskhet och jäv
- Mål för miljöbalktillsynen
- Befogenheter för personalen
- Register, behovsutredning och tillsynsplan
- Tillgång till personal
- Kompetens
- Avgifter och kostnadstäckning
- Överlåten tillsyn
- Uppföljning och utvärdering
- Genomförande av obligatorisk tillsyn
- Ärendehantering
- Tillsynsrapporter och beslut
- Åtgärder vid bristande efterlevnad

Bedömning

Under varje granskat område anges bakgrunden till varför området granskats, Länsstyrelsens bedömning, samt i en kommentar de uppgifter som framkommit vid granskningen.

Lagstiftningen som har använts som underlag och i vissa fall som stöd för bedömningarna anges i bilaga.

Organisation, nämnd, samordning, opartiskhet och jäv

Bestämmelserna i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva lag- eller annan författningsföreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som hon eller han själv är knuten till.

Regeringsformen och förvaltningslagen slår fast att förvaltningsmyndigheterna ska iaktta saklighet och opartiskhet i sin verksamhet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att både den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen i Alingsås kommun säkerställer en oberoende tillsyn när det gäller beslut rörande kommunala verksamheter. Denna organisationsform bör värnas även i framtiden för att undvika risk för jäv och olämplig påverkan i myndighetsutövningen.

Det är viktigt att miljöskyddsnämnden har budgetansvar för verksamheten och kan begära medel för den verksamhet de ansvarar för.

Kraven på saklighet och opartiskhet klaras om de förtroendevalda i Miljöskyddsnämnden agerar så som framkom vid uppföljningsbesöket, genom att inte delta i ärenden där det kan uppstå en jävssituation.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

I kommunen finns en fristående miljöskyddsnämnd och ett fristående miljöskyddskontor. Det har funnits en stark politisk vilja i kommunen att det ska vara så.

Under 2019 skedde en omorganisation som innebar att miljöstrategiska frågor flyttade över till miljöskyddskontoret och bildade en egen avdelning direkt under förvaltningschefen. Avsikten var att alla miljöfrågor ska en gemensam ingång till kommunen så att det blir tydligare för externa. Inom förvaltningen sorteras frågorna sedan på strategiskt arbete och myndighetsutövning. Även den administrativa personalen har återkommit till förvaltningen under 2019. De arbetar i ett team med delvis specialansvar men kan stötta hela förvaltningen. Nämndsekreteraren är dock fortfarande anställd av Samhällsbyggnadskontoret.

Inom förvaltningen finns dessutom två avdelningar för myndighetsutövning; Livsmedel och Hälsoskydd samt Miljö och Vatten. Tjänsten som avdelningschef för Livsmedel och Hälsoskydd har varit vakant sedan i höstas men kommer att tillträdas i april. Inom avdelningarna är personalen indelad i olika team efter arbetsområde. För varje team finns en kontaktperson som stöttar avdelningschefen genom att bland annat kalla till möten med teamen.

Personalen är anställd av miljöskyddsnämnden. Förvaltningschefen är anställd av kommunstyrelsen. Avdelningscheferna har budget- och personalansvar.

Anmälan om jäv ska ske så fort misstanke finns, vilket fungerar bra. När minsta tvekan finns så tas det upp för diskussion, både på nämnd- och handläggarnivå. Frågan om eventuella bisysslor tas upp vid anställning och vid behov. Rutinerna för jäv och bisysslor bedöms som tillräckliga.

Nämnden har budgetansvar för verksamheten. Det sker vanligtvis inget formellt äskande av medel i samband med budgetarbetet för kommande år, utan dialogen om budgeten sker med kommunledningen i en annan process. Det finns dock möjlighet att äska medel om det skulle behövas.

När det gäller t ex arbete med detaljplaner etc så deltar förvaltningen både i ett tidigt skede i olika arbetsgrupper men har också möjlighet att lämna ett yttrande via nämnden när planerna är ute på samråd och granskning. Det förs en diskussion om hur processerna ska genomföras på bästa sätt.

Mål för miljöbalkstillsynen

Det yttersta syftet och målet med uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn är att det ska vara en effektiv, rättssäker och likvärdig tillsyn i hela landet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att det i nuläget saknas tydliga lokala beslutade mål för verksamheten men att ett arbete pågår med att ta fram nya kommunala mål utifrån Agenda 2030.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra det tydligare i styrdokumenterna vilka mål som gäller för tillsynsverksamheten och vilka tillsynsinsatser som därför behöver genomföras.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Prioritering av verksamheten sker utifrån bl a nationella miljömål och miljö kvalitetsnormer. Det har tidigare funnits lokala miljömål för Alingsås kommun men dessa utvärderades 2019 och gäller inte längre som styrande. Det finns en flerårsstrategi för kommunen som nämnden anpassar sitt arbete efter. Arbete pågår nu i kommunen för att ta fram nya övergripande mål utifrån Agenda 2030.

I behovsutredning och tillsynsplan anges vilka nationella miljömål samt mål inom Agenda 2030 som har koppling till olika tillsynsuppgifter. Inom tillsynsverksamheten upplevs det som ganska tydligt vad som eftersträvas men koppling saknas till styrande mål.

Befogenheter för personal

Handläggare som arbetar med miljöbalkstillsynen ska ha rätt befogenheter att fatta beslut i ärenden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen kunde vid uppföljningen konstatera att de granskade besluten är fattade med rätt befogenheter. Delegationsordningen är antagen under 2019 och uppdateras kontinuerligt. Personalen upplever att delegationen är tydlig.

Länsstyrelsen anser att delegationsordning och arbetsordning är bra utformade.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Verksamheten har en långtgående delegation till chefer och handläggare. Nämnden beslutar om delegation till förvaltningschefen som i sin tur via en arbetsordning delegerar vidare till avdelningschefer och handläggarna. Delegationsordningen ses över 1 ggr/år. Arbetsordningen ses över flera gånger/år.

Föreläggande med vite är delegerat till avdelningschef. Det finns idag ingen övre gräns på hur högt vite som är delegerat men detta kan komma att ändras. Nämndens presidium informeras alltid i dessa ärenden och likaså om miljö sanktionsavgifter.

Delegationsbesluten redovisas till nämnden. Vissa ärenden som är delegerade till tjänsteman kan också tas upp i nämnden vid behov. Teamen informerar även nämnden om arbetet som genomförs och visar på olika exempelärenden.

Anmälan om brott mot miljöbalken är inte delegerat utan genomförs som verkställighet.

Register, behovsutredning och tillsynsplan, tillgång till personal

I miljö tillsynsförordningen (MTF) finns bestämmelser om att det hos den kommunala nämnden ska finnas en utredning om tillsynsbehovet, föras register över tillsynsobjekten samt upprättas en tillsynsplan.

Vid uppföljningen tittar Länsstyrelsen på hur många personresurser som finns att tillgå för miljöbalkstillsynen. Behovsutredningen ingår som ett underlag i uppföljningen.

Länsstyrelsens bedömning

Alingsås kommun uppfyller bestämmelserna i 1 kap 6-8 §§ miljötillsynsförordningen (MTF) avseende register, behovsutredning och tillsynsplan.

Det råder en viss resursbrist för miljöbalkstillsynen men kommunen hanterar ändå situationen på ett bra sätt och klarar att genomföra det mesta av den prioriterade tillsynen då det finns visst utrymme för oförutsedda händelser i planeringen.

Länsstyrelsen anser att samstämmigheten mellan behovsutredning och tillsynsplan behöver förbättras så att det tydligare går att följa vilken tillsyn som prioriteras och vilken tillsyn som inte kan genomföras. Kommunen bör i tillsynsplanen analysera hur differens mellan behov och faktiska tillsynsresurser ska hanteras, och vad som blir följden om viss tillsyn inte kan genomföras.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Ecos 2 används som ärendehanteringssystem och register. Övergången från Ecos skedde under 2019. Arbetet med konverteringen och övergången har varit omfattande men personalen har löst frågor som uppkommit på ett bra sätt. Övergången till Ecos 2 innebär att förvaltningen behöver ta fram processer och rutiner för olika arbetsuppgifter vilket är positivt. En person är nu avdelad till att arbeta med införandet av Ecos 2 samt relaterade frågor. Regelbundna utbildningar genomförs med personalen för att få fram rutiner m.m.

En behovsutredning tas fram varje år, i september. Tillsynsplanen beslutas om i december för kommande år. Handläggarna är delaktiga i framtagandet av dokumenten vilket ses som viktigt.

I behovsutredningen görs en avgränsning så att den inte blir en önskelista utan istället speglar vad som behöver göras för att upprätthålla en rimlig nivå.

I behovsutredning och tillsynsplan räknas med 1000 timmar tillsynstid per inspektör. Den debiterbara tiden styrs av budgeten. För miljöskyddstillsyn räknas med 50 % debiterbar tid och för hälsoskydd 20 %. Målet är att tillsynen ska bli mer självfinansierande samtidigt som hög miljönytta nås.

Teamen tar fram en egen verksamhetsplan samt följer upp vad som genomförs. Utifrån uppföljningen kan nästa års planering tas fram. Varje inspektör har även en individuell plan för sin tillsynstid som ska stämmas av mot Ecos 2. Det finns marginaler i tillsynsplanen så att det även finns utrymme för vakanser och oförutsedda händelser.

Mer tillsyn bedrivs numera i projektför. Detta liksom nya rutiner för klagomålshantering har även medfört en effektivisering. Man försöker se över vad som verkligen behöver göras i olika ärenden.

Nämnden beslutar genom tillsynsplanen vad som ska genomföras och därmed också vad som inte ska göras. Det syns dock inte så tydligt i planen vilken tillsyn som prioriterats bort jämfört med behovsutredningen.

I framtiden är det tänkt att utdrag ur Ecos 2 ska underlätta arbetet med behovs-utredning och tillsynsplan och att det ska bli en starkare koppling mellan dokumenten liksom med uppföljningen. Detta bör underlättas med det nya ärendesystemet.

Differensen mellan uppskattat behov för 2020 och tillgängliga resurser uppgår till 3,6 personresurser. Behovet visar på 23,5 handläggartjänster för myndighetsutövning på förvaltningen, medan budgeten under 2019 tillåtit 19,5 tjänster.

För varje handläggare planeras 1000 timmar tillsynstid och 700 timmar för övrigt arbete. De 700 timmarna innebär en buffert i verksamheten som gör att det finns utrymme även för oförutsedda händelser och en del vakanser. Detta gör att den mesta planerad verksamheten brukar hinnas med.

Kompetens

En operativ tillsynsmyndighet ska enligt miljötillsynsförordningen bedriva tillsynsarbetet effektivt och myndigheten ska utveckla personalens kompetens.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen uppfyller kraven i 1:9 miljötillsynsförordningen avseende kompetens. Det finns relevant kompetens för tillsynsuppdraget och en plan för kompetensutveckling.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör fortsätta värna om den goda arbetsmiljön och den personal som finns.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

En stor del av personalen på förvaltningen har lång erfarenhet av yrket. För varje person avsätts 100 timmar för kompetensutveckling per år vilket upplevs som tillräckligt och positivt av medarbetarna. Detta ger även möjlighet till mer fördjupande utbildningar vid behov. Inom kommunen finns ett krav på att det ska upprättas medarbetaröverenskommelser med alla medarbetare med en kompetensprofil och individuella mål.

Arbetsgruppen är stabil och många trivs och stannar länge. Det finns en svårighet att rekrytera personal men det brukar lyckas väl. Flera utvecklingsinsatser genomförs på kontoret, bl a arbete med klarspråk samt mallar och rutiner.

Förvaltningen har en jurist knuten till verksamheten, anställd på timbasis.

Under semestertid finns alltid någon person på varje avdelning på plats. Alingsås har inte formellt avtal med någon annan kommun om utbyte av tjänster utan klarar bemanning och kompetens med egen personal.

Avgifter och kostnadstäckning

Finansieringen av tillsynen sker dels genom avgifter, dels genom skattemedel. Regeringen understryker vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste

mån avgiftsfinansieras. Tillsynen över hela miljöbalkens område bör som huvudprincip vara avgiftsfinansierad.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att kostnadstäckningen genom avgifter är godtagbar. Länsstyrelsen anser att miljöbalkstaxan ändå bör ses över så att timavgiften motsvarar kostnaden.

Länsstyrelsen anser också att förvaltningen bör se över rutinerna för när timdebitering ska ske som en följd av inkomna klagomål. Det finns idag en skillnad i hur de olika teamen debiterar för genomfört arbete.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Timtaxan för miljöbalkstillsynen är 950 kr sedan 2014. Taxan medger en indexhöjning av avgiften men detta har inte tillämpats. Timavgiften för livsmedelskontroll är 1100 kr, denna taxa har nyligen setts över. Planer finns på att även ändra miljöbalkstaxan. Enligt preliminära beräkningar borde timavgiften var över 1000 kronor. Kostnadstäckningen är ca 50 % för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och ca 20 % för hälsoskyddstillsynen. Det upplevs som rimligt.

Det fungerar bra att ta ut avgift för tillsyn av kommunala objekt.

Ett eventuellt överskott får inte föras över till kommande år.

Det finns en skillnad i hur teamen debiterar för tillsyn kopplade till klagomål. Det verkar råda olika bedömning kring vad som ska debiteras, t ex avseende obefogade klagomål och när det inte anses råda någon olägenhet.

Överlåten tillsyn

För att Länsstyrelsen ska kunna överlåta tillsyn till den kommunala nämnden ska enligt 1:20 MTF hänsyn tas till nämndens förutsättningar att uppfylla kraven i 1 kap 6-12 §§ miljötillsynsförordningen, förutsättningarna att utöva tillsyn över tillsynsobjektens hantering av kemiska produkter samt att nämndorganisationen inte strider mot bestämmelserna i kommunallagen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer enligt de uppgifter som framkommit att nämnden bedriver den tillsyn som krävs för de övertagna objekten.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Alingsås kommun har i nuläget tillsynsansvaret över 16 tillståndspliktiga verksamheter, varav 2 är under prövning eller ej har startat verksamheten ännu. En verksamhet berörs av Industriutsläppsförordningen. I stort sett samtliga har besökts under 2019, en eller flera gånger. Nämnden har i några fall förelagt om rättelse. I ett fall har anmälan om brott mot miljöbalken lämnats in och ett ärende om miljösanktionsavgift har förekommit under året.

Miljöenheten genomför planerad tillsyn vid de övertagna tillsynsobjekten samt den händelsestyrd tillsyn som behöver utföras kopplat till dessa objekt.

Gruppen som arbetar med tillsyn över B-verksamheter försöker se till att det alltid finns två personer som behärskar varje aktuell bransch.

Förvaltningen har funderingar på att även begära att få ta över tillsynen över Bältinge avfallsanläggning. Länsstyrelsen har för avsikt att under de närmaste åren se över samtliga överlåtelsebeslut i länet. Ambitionen är då också att samla all överlåtelse av tillsyn i ett gemensamt beslut, t ex vattenskyddsområden, miljöfarlig verksamhet, naturvård m.m. Alingsås kan om de önskar komma in med en begäran om att ta över mer tillsyn. I annat fall kommer frågan att tas upp när Länsstyrelsen gör en översyn av beslutet om överlåtelse till Alingsås kommun.

Uppföljning och utvärdering, genomförande av obligatorisk tillsyn

Enligt miljötillsynsförordningen ska en operativ tillsynsmyndighet årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet. Den kommunala nämnden har ett ansvar att genomföra obligatorisk tillsyn i tillräcklig omfattning.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen uppfyller kraven i 1 kap 12 § miljö-tillsynsförordningen genom att den regelbundet följer upp och utvärderar sin tillsynsverksamhet.

Länsstyrelsen anser att det är mycket positivt att den planerade tillsynen till stor del hinner genomföras och att tillsyn bedrivs regelbundet vid samtliga objekt med fast tillsynsavgift.

Länsstyrelsen anser att uppföljningen bör utvecklas så att det blir tydligare vilken tillsyn som genomförts och vilken tillsyn som eventuellt inte hunnits med och vad det får för konsekvenser.

Länsstyrelsen bedömer att tillsynsarbetet inom arbetsgrupperna präglas av samsyn. Den tillsyn som genomförs verkar hålla en god kvalitet.

Länsstyrelsen bedömer att miljöskyddstillsynen fungerar bra.

Länsstyrelsen bedömer att den hälsoskyddstillsyn som bedrivs är av god kvalitet.

Länsstyrelsen bedömer att tillsynen av små avlopp genomförs på ett strukturerat sätt. Det är viktigt att kommunen avsätter resurser för uppföljning av de ärenden som påbörjats.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Genomförda insatser under året redovisas i ett årsbokslut. Bokslutet ska följa en viss mall vilket gör det svårt att få med alla de uppgifter som känns viktiga att förmedla. Detta försvårar också kopplingen till behovsutredning och tillsynsplan.

Utfallet från föregående år finns med när teamen planera inför näst år.

Den planerade tillsynen hinns i stort sett med. Det finns extra utrymme i planeringen eftersom en relativt stor tidspott avsatts för andra uppgifter än planerade tillsynsinsatser.

Miljöskyddstillsyn

Arbetet inom miljötillsynsteamet fungerar bra. Teamet har genomfört årliga besök vid anmälningspliktiga verksamheter. För U-verksamheter sker besöken med 2-4 års intervall. De finns rutiner för att få in anmälningar från C-verksamheter. Kommunen har god koll på vilka tillsynsobjekt som finns i kommunen.

Det finns en ambition att hjälpas åt men det är för mycket ansvar på individnivå. Det saknas rutiner för att följa upp och bevaka hur varje handläggare ligger till med sina ärenden. Det finns möjlighet att byta handläggare om en person fastnar i ärendehandläggningen.

Stora projekt som planer och vägbyggnationer kan ge ökade arbetsbelastning för miljö men det finns ingen planering hur det påverkar miljötillsynen.

Hälsoskyddstillsyn

Inom hälsoskyddstillsynen hanns all planerad tillsyn med 2019. En stor del av den planerade tillsynen bedrivs i projektform vilket underlättat möjligheten att hinna med det som planerats. Anmälningspliktiga hälsoskyddsobjekt i form av skolor, förskolor och hygienlokaler har fasta årsavgifter och regelbunden tillsyn. Avstämning i teamet sker regelbundet för fördelning av arbetsuppgifterna. Under 2019 har det även genomförts tillsyn av ej anmälningspliktiga verksamheter; fastighetsägare, solarier och gym.

De klagomål som kommer in rör främst bostäder kring fukt, mögel och buller. Om det fanns fog för klagomålet så debiteras den ansvarige, även om det inte ställts krav på åtgärder. De anställda turas om att ta hand om inkommande klagomål under speciell jourtid. Det gör att övriga medarbetare kan arbeta mer med planerad tillsyn under övrig tid. Hanteringen av klagomål utgör ca 10 % av den totala tiden som läggs på hälsoskyddstillsyn.

Behov finns av att se över de fasta avgifterna påför vissa objekt utifrån erfarenheten av vilket tillsynsinsats som behövs.

Tillsyn av små avlopp

Det finns ca 4300 små avlopp i kommunen. Målet är att ha inventerat alla till 2021, ca 10 % per år. Därefter kommer det ske en riskbedömning av vilka som behöver regelbunden tillsyn. Tillsyn planeras att ske med ett 10-årsintervall. Nämnden har beslutat om vilka riktlinjer som ska gälla inom områden med hög respektive låg skyddsnivå. Nämnden har önskemål om en viss ambitionsnivå som inte alltid är möjlig att hinna med då antalet personer i teamet minskat på senare år.

Inför en inventering av ett geografiskt område håller kontoret informationsmöten samt skickar brev till berörda. Efter besök skrivs en inspektionsrapport där krav ställs på förbättringar inom 1 år. Därefter beslutas om förbud att använda anläggningen om så behövs.

Under 2019 hanns inte all planerad tillsyn med och inte heller uppföljningen av fattade beslut. En person är för närvarande timanställd för att arbeta med uppföljningen av ärenden.

Ärendehantering, tillsynsrapporter och beslut, åtgärder vid bristande efterlevnad

Vid uppföljningen granskar Länsstyrelsen hur ärendebalansen ser ut inom nämndens område samt om det finns rutiner och mallar för att underlätta handläggningen.

Vid uppföljningen granskas några tillsynsrapporter och beslut samt några klagomålsärenden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer utifrån de uppgifter som kommit in att nämnden fattar de beslut om förelägganden och förbud som krävs för att lagstiftningen ska uppfyllas.

Länsstyrelsen anser att det ska vara tydligt för verksamhetsutövaren vad som är ett överklagningsbart beslut och vad som är en tillsynsrapport. En tillsynsrapport kan inte överklagas och ska därför inte innehålla några krav.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen arbetar för att få fram fler rutiner och mallar för vanliga ärenden. Förvaltningen behöver sträva efter större enhetlighet mellan teamen och för olika ärendegrupper.

Uppgifter som framkommit vid granskningen

Teamen håller samsynsmöte varje vecka. Det hålls också särskilda möten om mallar och rutiner en gång i månaden. Personalen arbetar aktivt med att genomföra förbättringar. Det finns rutiner för de vanligaste ärendegrupper och förvaltningen strävar efter att det ska finnas för alla tillgängliga processer i Ecos 2. Förvaltningen är i övergången till ett nytt ärendehanteringssystem där finns stöd för ett processinriktat handläggningssätt. På så sätt kan systemet bli en plats där rutiner finns tillgängliga och kan utvecklas samt dokumenteras.

Det finns behov att göra det tydligare för verksamhetsutövaren vad som är en inspektionsrapport och vad som är beslut med krav på åtgärder.

Förvaltningen hinner handlägga och avsluta ärenden i samma takt som det kommer in nya. Som helhet finns ingen stor ärendebalans även om det kan finnas fler oavslutade ärenden inom vissa områden.

Gällande lagstiftning som underlag för Länsstyrelsens bedömning

Kommunallagen (2017:725)

- **6 kap 7 § andra stycket.** En nämnd får inte heller utöva i lag eller annan författning föreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver.
- **6 kap. 28 § punkt 3.** En förtroendevald är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till.
- **7 kap 4 §.** I fråga om jäv för de anställda ska bestämmelserna i 6 kap. 28-32 §§ tillämpas.

Miljöbalken (1998:808)

- **1 kap 12 §** En operativ tillsynsmyndighet ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.
- **26 kap 1 §** Tillsynen skall säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.
Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd skall tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga.
Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses. Lag (2005:182).
- **26 kap 2 §** Tillsynsmyndigheten ska anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.
Om tillsynsmyndigheten finner att villkoren i ett tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet inte är tillräckliga och det finns förutsättningar enligt 24 kap. 5 eller 6 §, ska myndigheten ansöka om prövning eller ta upp frågan om att ändra eller upphäva villkor utan någon särskild framställning om detta enligt vad som sägs i 24 kap. 7 §. Lag (2014:713).

Miljöbalken proposition 1997/98:45 del 1 sidan 516.

- Regeringen vill understryka vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste mån avgiftsfinansieras. Tillsynen över hela miljöbalkens område bör som idag som huvudprincip vara avgiftsfinansierad.

Miljötillsynsförordningen (2011:13)

- **1 kap 3 §** Definition av tillsynsvägledning: Utvärdering, uppföljning och samordning av operativ tillsyn samt stöd och råd till de operativa tillsynsmyndigheterna
- **1 kap 6 §** Hos en operativ tillsynsmyndighet ska det finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt *miljöbalken*. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.
- **1 kap 7 §** En operativ tillsynsmyndighet ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.
- **1 kap 8 §** En operativ tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt *miljöbalken*. Planen ska grundas på den behovsutredning som avses i [6 §](#) och det register som avses i [7 §](#).
- **1 kap 9 §.** Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) följer att en operativ tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.
- **1 kap 10 a §** Den operativa tillsynsmyndigheten ska med utgångspunkt i myndighetens tillsynsplan upprätta och regelbundet uppdatera ett tillsynsprogram för varje verksamhet som är tillståndspliktig eller omfattas av ett tillstånd enligt miljöprövningsförordningen ([2013:251](#)), om den verksamhetskod som gäller för verksamheten slutar med -i.
I tillsynsprogrammet ska myndigheten bestämma hur ofta tillsynsbesök ska genomföras. Tiden mellan två tillsynsbesök ska bestämmas utifrån en bedömning av verksamhetens risk för miljön. Om verksamheten innebär betydande risker för miljön får tiden inte överskrida ett år och i andra fall får den inte överskrida tre år. Förordning (2016:1198).
- **1 kap 11 §.** För de verksamheter som omfattas av 10 a § ska den operativa tillsynsmyndigheten,
 1. genomföra tillsynsbesök i enlighet med tillsynsprogrammet.
 2. efter ett tillsynsbesök genomföra ett nytt besök inom sex månader, om myndigheten vid det föregående besöket fann någon allvarlig brist i uppfyllande av de villkor som gäller för verksamheten enligt dom eller ett beslut eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken, och
 3. skriftligen redovisa varje tillsynsbesök och lämna redovisning till verksamhetsutövaren senast två månader efter besöket. Förordning (2016:832)
- **1 kap 12 §** En operativ tillsynsmyndighet ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.
- **1 kap 20 §.** Den myndighet som prövar om uppgiften att utöva operativ tillsyn kan överlåtas, ska vid sin prövning ta hänsyn till
 2. den kommunala nämndens förutsättningar för att uppfylla kraven i 6-12 §§,

3. den kommunala nämndens förutsättningar för att utöva tillsyn över tillsynsobjektens hantering av kemiska produkter i den utsträckning sådan hantering förekommer,
4. kommunens interna ansvarsfördelning för drift av och tillsyn över kommunala verksamheter,

När det gäller tillsyn över kommunala verksamheter får tillsynsuppgiften inte överlåtas om kommunen har en nämndorganisation som strider mot 6 kap. 7 § andra stycket kommunallagen (2017:725) eller om kommunens interna ansvarsfördelning för drift och tillsyn av andra organisatoriska skäl inte är lämplig med hänsyn till förutsättningarna för en effektiv tillsyn. Förordning (2017:1050).

- **1 kap 21 §** En tillsynsmyndighet som har överlåtit uppgiften att utöva operativ tillsyn till en kommunal nämnd ska regelbundet följa upp och utvärdera tillsynen. Om förutsättningarna för överlåtelse enligt 20 § inte längre finns, ska tillsynsmyndigheten återkalla överlåtelsen. En återkallelse får avse ett visst eller vissa tillsynsobjekt eller en typ av tillsynsobjekt
- **3: kap 16 §** Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning i länet. I länsstyrelsernas tillsynsvägledning ingår att ge kommunerna stöd för att utveckla tillsynen.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.